

L a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 47. Zettortdeenâ 23schâ November 1850.

Saunas sinnaſ.

Laudis Pehterburgâ taggad lihgsmojahs un preezajahs, ka tee ſawa augſti zeenita un mihlota Waldineeka un Keiſera Nikolai Pawlowitſcha waigu atkal pee ſewis dabbutſchi redſeht; jo Winſch ar wiſſu ſawu augſtu zilti un nammu ilgi ne bija mahjâs, un nu tillkai Wiſſi pahrbraukufchi. Pats Rungſ un Keiſers ar ſawu augſti zeenito Keiſereeni bij Waſchawâ, us kurrenes pats Auſtrikeru Keiſers, ir Pruhſchu Rehnina brahlis un krohna mantineekſ, ir zitti augſti Waldineeki un Rungi no ſemmu ſemmemh bija ſabraukufchi, muhſu augſti teizamo ſemmes tehwu apſweizinaht un tam gohdu doht. Keiſera augſtee dehli un Leelprintſchi, muhſu zeen. Krohna mantineekſ Alexander Nikolajewitſch un winna brahli Kreewuſemme pa wiſſeem Gubernementem irr reiſejuſchi un ispreezajuſchees par to, ka muhſu walſts laudis ar tahdu firſnigu mihleſtibu un paklauſigu prahtu ſawu Rungu un Keiſeru un Winna augſtus peederrigus mihlejoht. Nur til ween tee bijuſchi, tur laudis ar gamileſchanu un wiſſadu gohda ſwinneſchanu tohs irr ſanehmufchi. Lai Deews muhſu mihlo ſemmes tehwu un Keiſeru allafchin apſwehti ar preeku un weffelibu, ar meeru un ſawu appakſchneeku firſnigu mihleſtibu un paklauſibu, „ka mehs wehl ilgi no Winna ſar-gati, kluſſu un meerigi dſihwojam, eekſch „wiſſas deewabihjaſchanas un gohda.“

R. S—z.

No Zelgawas.

Atkal pluddi! Schi nu irr zettorta reiſe ſeſchu neddelu ſtarpâ, un ſcho reiſi wehl leelaks

uhdens, ne kâ papreekſch! Muhſu uppes tiltſ trescho reiſi ſchinni ruddeni irr islaufſis un ſaplohsihts tappis, un tam kungam, kaſ muhſu tiltu ihrejis, par dauds leela ſtahde jazeekſch! Ar pahrzelfchanu irr leels kruſts, jo leddus muhſu uppê gahje kâ pawaffaras laikâ. Patlabban laikſ atkal grohsahs us mihkſtu, jebſchu mehs jaw preezajamees, ka nu ar ſcho plikko ſalnu ſemme ſaſalkſchoht, tâ kâ labs paſtahwigs ſeemas zekſch warroht taifitees, tad nahkſchoht mums malta; jo mehs Zelgawneeki Deewam ſchehl jaw taggad effam tukſchi no mallas! Ne pagale krohna mallas wairs naw dabbutjama, un nu tillkai ſeema buhs! Ko ſahkſ, kâ glahbſees tee nabbagi laudis, kaſ pilſehtâ no ſawas rohkas darba pahrtiek, un tadeht ne ſpehj pee laika un us preekſchu mallu gahdatees? kâ kluhs tee pee tahdas dahrgas mallas! Wet, ko mehs aplam teefajam par teem laikeem un brihscheem, ko tas tehws debbeſis ne irr lizzis muhſu walkâ un ſinnafchanâ. Lai winſch pats taifa laiku un zekku, kâ grihb, labbaki pateefi buhs, ne kâ pats gudrakais kalendera rakſtitajs to ſpehtu isgudroht.

R. S—z.

No Nerretas.

(Skattees Nr. 46. Beigums.)

II. Kas tur jadarra, kur lohpu-mehrs jau zehlees.

Eâ kâ kahds lohps ar ſcho ſehrgu apſirgſt, tad tas tuhliht us kahdu tahlu kuhſi dſennams, kreis-dakters jeb lohpu-dakters ja-atwedd un pilskunga teefai zaur ihpaſchi aiſſellejamu zilweku ſinna par to ſlimmibu ja-aiſlaiſch pee 10 rubtu ſtrahpes, un pagafſta-teefai pee zeetuma ſtrahpes. — Tee krittufchi

lohpi ar ahdu un spalwu, kad ahda papreefch garrinifli daschäs weetas ar dselves ahli fagreesta, kas pehz ugguni iskaitejams, 6 pehdas dsiklä dohbè ar wiffu ahdu eeleekami, un ar dsehstahm woi nedsehstahm kalkim apberami, un ar semmi apmettami, kas stipri peestampejama. — Krittuschu lohpu ahdas nobihraht un gehreht zeeti irr aisleegts, tapehz, ka fehriga zaur to ispleschahs. — Nihluschu lohpu fuhdi arri pahru pehdu dsikumä eerohkami, tapehz, ka ir zaur teem fehriga ispleschahs, ka mahju-putni, kas tohs wehl fuhdds paliffuschus graudus isknahba, zaur to paschi flimmi paleek, un zaur teem fuhdeem fchi fehriga brihscham wehl pehz dauds gaddeem warr isplattitees. — Tee weffeli lohpi pa 3, 4 woi 5 gabba leem kuhli isdallami, un kad ar lohpu-mehru tiklai weens no teem nonihst, tad tuhliht tee zitti pee winneem stahwedami irr nosittami, jo kad schohs wehl ilgi taupi, tad flahde jo leela zaur to zekahs. — Ruhtim, fur apfirgusch lohpi stahw, buhs tahli no zittahm buht un labbi aisflehtahm, lai zitti mahju-lohpi tur ne peehtuhtu, tapehz ka pee schihs fehrigas sunni, kalli, zuhkas, putni, jebfchu ir paschi ne tiktu aisnemti no schihs flimmibas, tomehr to paschu tahtaki warr isplattih. — Apflimmusch lohpu peens kahdä dohbè eeleijams un apberams; bet kas to ne darra, teesai nodohdams. Paschä fehrigas laika ne weens lohps nau kaujams, bes ka tahs eefchas ne buhtu papreefch ustizzama zilweka preefchä labbi ismekletas, un itt weffelas atraftas. — Zeem laudim, kas tohs flimmus lohpus lohpi, usschkehrsch un aproht, buhs sawas rohkas ar taukeem aptraipih, fargatees, ka ne wiffu masaka eewainofchana jeb stramba pee tahm ne buhtu atrohnama, un pehz sawas rohkas, drahnas un mattus ar stipru fahrnu masgah. — Laudim ar eewainotahm rohlahm pawiffam ne buhs eet pee flimmu lohpu apkohpschanas. — Lohpus, kas jau leekahs aisnemti no schihs fehrigas, pawiffam ne buhs laist us tahdahm gannibahm jeb dsirdischanas weetahm, fur zittu mahju- woi muifchu-lohpi aishtuhst, un teem

zitteem kaimineem tuhliht buhs sinnu doht, us kurreahm gannibahm tohs flimmus lohpus dsih, un bes tam schihs weetas ar fahrtim un falmu-luschkeem apfihmejamas. Ir pascheem gannu-zelkeem us schihm weetahm buhs buht tä eetaifiteem, ka zitti weffeli lohpi us teem ne warr ushtuht, tapehz ka schee jau zaur to ween warr scho fehrigu dabhuht, kad tee tiklai scho flimmu lohpu fuhdus jeb failas dabbu apohfchnoht, woi us teem usminn. Bet ja tahdas atschkirtas gannibas un dsirdischanas-weetas ne buhtu dabbutamas, tad tee lohpi, no kurreem dohma, ka tee jau apfirgusch, pawiffam nau isdsennami, bet mahjäs peenahkami barrojami, us ko muifchas- un pagasta-polizeijahm jastattahs. — Kä tiklai flaidri redsams, ka kahdam lohpm irr patefi lohpu-mehrs, tad tam itt ne kahdas sahles wairs naw meklejamas, bet tahdu tad tuhliht buhs nosist pee 100 rubtu strahpes. Ruhts, kurrä kahds lohps ar scho fehrigu nihzis, irr ar wiffaem tur eefschä buhdameem lohpeem, tä ka ar wiffaem pee winnu apkohpschanas waijadfigeem rihkeem, ka kastehm, reddelem, dsirdischanas-traukem, faitahm, un ar barribu lihds pilnigas schlichstichanas par kaitigeem, jeb lippigeem turrami, bet wiffuwairat tee abbi lohpi, kas tam noniffuscham pa abbeem fahneem stahwejusch. Schohs buhs tuhliht no teem zitteem lohpeem atschkirt, tahtä ehkä peefect, un labbi apwakteht, bet tä ka kahdas sihmes no fchi lohpu-mehra pee teem rahdahs, tohs tuhliht tahtä weeta nosist un dsiklä dohbè eerakt. Schinnis dohbès scho lohpu fuhdi, faitas, ar ko tee bija peefecti, un wiffas, ko tee ar sawahm faitahm un mihsleem fagahnijusch, irr eemettams, ar kalkeem apberams, un tad semme wirfü 6 pehdu augsti peestampejama. Lohpi, ko jau turr, par no schihs fehrigas aisgrabhteem, tik tahtä zits no zitta peeseenami, ka tee ne warr zits zittu pasneht. — Katram pulzinam tahdu ihpaschi turramu lohpu saws ihpats kohpejs-waijadfigs. Lohpi, kas leekahs jau apflimmusch, 12 deenas labbi apwaktejami. Sa schinni laika ne

weens no teem ne apfirgft, tad wiffi par weseleem turrami, un no apwakteschanas islaischami, bet papreeksch katrs gabbals labbi nomasgajams un ar salmu wihschkeem noberschams. Ja tomehr wehl kahds lohps ar schihs fehrgas sihmehm apfirgft, tad tas ar abbeem winna fahnds stahwedameem lohpeem tuhliht irr nofittams, ta ka ir tee zitti, kad tickai schihs sihmes pee teem nomannamas. — Kad fur kahds lohps ar scho fehrgu nihkt, jeb arridsan kad winnu par no tahs paschas aisgrahbtu turr, un tohp nofists, un kad arri tee zitti jau appaksch apwakteschanas stahw, tad wiffa schi mahjweeta us tahdu wihs no zittahm irr atschkirrama, ka tahs paschas eedsihwotajeem naw brihw, neds pee swescheem lohpeem, neds pee sweschahm kuhitim un laidahrseem pee-eet, neds arridsan swescheem zilwekeem irr brihw, tahdahm weetahm, fur apwakteschami woi jau apfirgusch lohpi stahw, us 50 fohleem klah eet. — Tahdu weetu turouma buhs garras kahrtis ar salmu wihschkeem nostahdiht. Kas tomehr us tahdahm weetahm aiseet, woi sawus lohpus tur aisdseenn, tas no polizeijas nostrahpejams. — Tahdu flimmu lohpu kohpeji, un tee, kas pee scho flimmu lohpu nofischanas un aprakschanas strahdaja, lai tuhliht dohdahs labbi iskurrinata pirti, un lai tur labbi wiffu sawu meesu, bet ihpafchi sawus mattus ismasga ar stipru fahrnu. Winnu drehbes pahri deenas fahrma, woi seepju-uhdeni mehrzejamas, ismasgajamas un tad woi gaisa, woi stipra filtuma kaltejamas; wiffas ahdu-leetas fadedsinajamas. — Wiffur, fur schi fehrga rahdahs, no muischas- un pagasta-polizeijahm irr ismeklejams, woi sprahgusch lohpi nau ne-aprakti palikkusch, un woi schi aprakschana tuhliht pehz preekschaksta notikkusi. Wainige peenahkami nostrahpejami. — Kuhitis, fur tahdi nosprahgusch lohpi, pirms wesselus tannis paschäs atkal eelaisch, itt ruhpihi tihrijami. Ja scho darbu ne warr tuhliht isdarriht, tad wiffas durwis pee tahm paschahm labbi aisflehsamas, kamehr walkas us scho darbu rohnahs. Tad winnas buhs

gruntigi ismehst, grihdas un dehtus isplehst un fadedsinaht, un semmi 2 lihds 3 pehdas dsittuma israkt. Schi semme lihds ar teem fuhdeem (mehfleem) tuhliht us ar schohgu ap-taifitu lauka-gabbalu jawedd, fur ne kahdi lohpi ne warr peekuh, tur isplattami un tuhliht earrami. Seenas un sirnekti ar werdoschu stipru fahrnu nomasgajamas; reddeles, filles, spanni fadedsinajami, un tad kuhitis 2 neddelas pee atwehrtahm durwim un lohgeem iswehdinajamas, un ar prisch eewestu semmi, woi ar smilktim peepildamas, — fur waijadsfigs jauna grihda leekama, wehl pahrmasgajama, pahri deenas iswehdinajama, un tad tur wesseli lohpi eeleekami. Wiffas dsel-ses-leetas iskaitinajamas. — Kas flimmus, woi no flimmibas jau aisgrahbtus lohpus pehrk, tas saude sawu pirschanas-naudu, un bes tam ar tik pat leelu naudu wehl tohp nostrahpehts.

Itt drohschas sihmes, pee kurreahm warr pasiht, ka lohpi ar scho fehrgu jau apfirgusch, irr schihs:

- 1) ka tee irr kohiti wahrigi pee muggura-kaula, ta, ka tee lohpi, kad winnus tur ittin lehni ar pirkstu peekerr, woi peespeesch, ka leelas fahpes zeefdami, to paschu sawelk;
- 2) ka tahs aufis ne stahw us preekschu, bet us passalu noleekuschahs;
- 3) ka azzis eegrims;
- 4) ka laischahs (brihscham ir ar affinim), woi arridsan pawiffam irr aisspundet;
- 5) ka tas flimmais lohps pa laikam stenn un kahse (kleppo); un
- 6) ka ta mahga, ko sawz (lappinas) eelschajas mallas tumfschi sill-farkanas rahdahs.

W—r.

• Wehl kahds Eschiggana schtukkis.

Zits Eschiggans atkal scho ruddeni dahrsa eegahjis, patlabban saleezes kahposta-galwinas jaw semme greefsch. Namma-faimneeks to par lohgu redsedams, isstreen ahtri lauka un

to jauta: Eschiggan, ko tu pee manneem kah-
postem darri? „Ne là — mihtais Tehw'! —
taggad patlabban gare jubsu dahrsu eijoh
leela wehtra zehlahs; man palikke bail, là
wehtra manni ne pagahsch, es tè pee schi kah-
posta-strunga zeeti notwehrohs. E. F. S.

. Slohtas andelneeku farunnas.

Divi slohtas pahrdewei, Wittums un
Girts, fateekahs pilfata abbi kohpà.

Wittums. Girt, là tas nahkajs, là tu
wehl lehtaki par kapeiki sawas slohtas pah-
dohdi, là es? es tohs sarrus ne pehrku, bet
tohs sohgu.

Girts. Nu tapeh3, brahl, es atkal jaw
gattawas tahs slohtas sohgu.

Wittums. Là tà! Nu jaw saprohtu;
ohtru reis wairs ne brihneschohs. Ar Deew'!
E. F. S.

Teefas fluddinaschanas.

No Krohna Bahrbalas pagasta teefas tohp wissi tee,
kam kahdas taisnas parradu prassichanas pee tahs at-
stahdas mantas ta nomirruscha Bahrbalas Grikkischu
faimneeka Jahna Kuisel, zaur scho usajinati, dinu
mehneschu starpà, un wisewehlak lihds Imo Janwar
1851 ar sawahm prassichanahm un flaidrahm peerah-
dischanahm pee schihs pagasta teefas peeteiktees, jo
wehlah neweenu wairs ne klausih3. Krohna Bahrbalas
pagasta teefa, tal Imà November 1850. 1

(L. S.) M. Semmiht, teefas wezzakajs.
(Nr. 714.) Teefas srihweris H. Antonius.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walst3 ic. ic. ic.,
Kursites Krohna pagasta teefa zaur scho sinnamu darra,
là tas Kursites Mellauku-mahju waldneeks Jannis
Eglen irr nomirris, un talabb usajina wissus, kam
pee ta nelaika kahdas prassichanas, jeb kas winnam
ko parradà, pee saudeschanas sawas teefas un pee
dubbultas maksas, lihds 4tam Janwar 1851 pee schihs
pagasta teefas peeteiktees un sagaidiht ko teefa spreed-
dihs, ar to pamahjischanu, là tohs, kas ne peeteik-

fees, wehlah wairs ne klausih3. To buhs wehlà litt!
Kursitè, tal 9tà November 1850. 3

(L. S.) +++ Peesehdetajs Jahnis Lewig.
(Nr. 975.) F. Freiberg, teefas srihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walst3 ic. ic. ic.,
Kursites Krohna pagasta teefa zaur scho sinnamu darra,
là tas lihdschinnigs Wezz = Ewahrdes Putterdaufu-
mahju faimneeks Jannis Deutschmann irr nomirris,
un talabb usajina wissus, kam pee ta nelaika kahdas
prassichanas, jeb kas winnam ko parradà, pee saude-
schanas sawas teefas un pee dubbultas maksas, lihds
4tam Janwar 1851 pee schihs pagasta teefas peeteik-
tees un sagaidiht, ko teefa spreedih3, ar to pamahzi-
schanu, là tohs, kas ne peeteikfees, wehlah wairs ne
klausih3. To buhs wehrà litt! Kursitè, tal 9tà No-
vember 1850. 3

(L. S.) +++ Peesehdetajs Jahnis Lewig.
(Nr. 976.) F. Freiberg, teefas srihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wissas Kreewu walst3 ic. ic. ic.,
tohp no Brufnes pagasta teefas wissi tee, kam kahdas
taisnas prassichanas pee ta 1843schà gaddà nomirru-
scha faimneeka Krist Geschinsky no Gesche-mahjahm,
usajinati, lihds 10tu Janwar 1851 pee schihs teefas
peeteiktees, jo wehlah neweenu wairs ne klausih3.
Brufnes pagasta teefa, tal 10tà November 1850. 3

(Nr. 155.) Teefas wahrà:
Pagasta teefas srihweris B. Schring.

Dhtrà terminà zettortdeen tal 18tà Janwar 1851mà
gaddà tiks pee Krohna Leelas-Seffawas pagasta teefas
parradu dehl tas zittkahrtigs Johstanes Tschakstu-
Allschnu mahju faimneeks Schleitera Gedderts wairak-
sohlitajam par kalpu isdoh3. Masà Seffawà, tal
18tà November 1850. 3

(L. S.) Teefas wahrà:
(Nr. 1776.) Allunan, teefas srihweris.

Zitta fluddinaschanas.

Divi waggares, weens neprezeh3s un ohtr3 ap-
prezeh3s, kas arri mahk rakfih3t un labbas leezibas
grahmatas warr usrahdiht, warr par Jahneem 1851
Sarkanà muischà pee Wentespils weetas dabhuht, un
tadehl lai pee laika pee arrentes kunga peeteizah3. 1

Brihw drikkelt.

No juhmallas-gubernias augstas waldichanas puffed: Jenfor Hofrath J. de la Croix.